

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ДЕРЖАВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ: відповідальність та основні заходи

Чернігів – 2016

Система державного управління безпекою у надзвичайних ситуаціях: відповідальність та основні заходи / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Уклад.: Моргун О.О. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 16 с.

Затверджено до друку навчально-методичною радою Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, протокол № 3 від 21 вересня 2016 р.

© Сіверський центр
післядипломної освіти,
2016

ЗМІСТ

Забезпечення питань пожежної та техногенної безпеки в територіальній громаді.....	4
Відповідальність за порушення правил пожежної та техногенної безпеки.....	14

Забезпечення питань пожежної та техногенної безпеки в територіальній громаді.

Забезпечення пожежної безпеки являє собою систему державних та суспільних заходів, направлених на охорону від різних надзвичайних ситуацій життя і здоров'я людей, суспільної власності та особистого майна громадян.

На сьогоднішній день пожежна та техногенна безпека являються складовими цивільного захисту і тому доцільно говорити про повноваження органів місцевого самоврядування у дотриманні вимог цивільного захисту в територіальній громаді.

Задачі попередження виникнення надзвичайних ситуацій і боротьби з ними тісно пов'язані з проблемами охорони праці. Найбільш імовірна надзвичайна ситуація, яка може статися на території громади це пожежа.

Причинами пожежі в територіальній громаді можуть бути: порушення технологічного процесу на підприємствах, які розташовані на території, порушення правил пожежної безпеки при влаштуванні та експлуатації електроустановок, порушення правил пожежної безпеки при влаштуванні та експлуатації пічного опалення, тепло генеруючих агрегатів та установок, підпали, удари блискавки, пустощі дітей з вогнем і необережне поводження з вогнем.

Для того щоб пожеж було якомога менше Ви як керівники повинні знати вимоги основних нормативних документів, що регламентують роботу із забезпечення пожежної та техногенної

безпеки .

Головним документом являється Кодекс Цивільного захисту України. Розглянемо витяги з деяких статей цього документу.

Стаття 55. Глава 13.

Діяльність із забезпечення пожежної безпеки є складовою виробничої та іншої діяльності посадових осіб і працівників підприємств, установ та організацій. Зазначена вимога відображається у трудових договорах (контрактах), статутах та положеннях.

Забезпечення пожежної безпеки суб'єкта господарювання покладається на власників та керівників таких суб'єктів господарювання.

Обов'язок із забезпечення пожежної безпеки під час проектування та забудови населених пунктів, будівництва будівель і споруд покладається на органи архітектури, замовників, забудовників, проектні та будівельні організації.

Обов'язок із забезпечення пожежної безпеки в жилих приміщеннях державного, комунального, громадського житлового фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів покладається на квартиронаймачів і власників квартир, а в жилих приміщеннях приватного житлового фонду та інших спорудах, приватних житлових будинках садибного типу, дачних і садових будинках з господарськими спорудами та будівлями - на їх власників або наймачів, якщо це обумовлено договором найму.

Стаття 40. Усі працівники під час прийняття на роботу і щорічно за місцем роботи проходять інструктаж з питань пожежної

безпеки. Особи, яких приймають на роботу з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з питань пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на 3 роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань пожежної безпеки, забороняється. Програми навчання з питань пожежної безпеки мають погоджуватися з органами державного пожежного нагляду.

Стаття 80. Гасіння пожеж здійснюється безоплатно.

Для виклику державної пожежної охорони в автоматичній телефонній мережі встановлюється єдиний номер – 101. Підрозділи державної пожежної охорони виїжджають для гасіння пожеж на всі об'єкти незалежно від форм власності. Матеріальні збитки, пов'язані з пошкодженням майна під час гасіння пожежі, пожежна охорона не відшкодовує.

Обов'язки керівників щодо забезпечення пожежної безпеки встановлюються статтею 20 Кодексу цивільного захисту України.

На них покладається:

- розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;

- відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти;

- забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;

- організовувати навчання правил пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;

- утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;

- створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;

- подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки;

- своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;

Обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна повинні бути визначені у договорі оренди.

Далі розглянемо обов'язки громадян, які проживають на території громади, щодо забезпечення пожежної безпеки, які визначені, статтею 21 Кодексу цивільного захисту України.

Відповідно до цього Кодексу громадяни України, іноземні

громадяни та особи без громадянства, які перебувають на території України, зобов'язані:

- виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які належать їм на правах особистої власності, первинними засобами гасіння пожеж і протипожежним інвентарем, виховувати у дітей обережність у поводженні з вогнем;
- повідомляти в пожежну охорону про виникнення пожежі та вживати заходів по її ліквідації, рятування людей і майна.

Організаційні заходи з пожежної безпеки в територіальній громаді.

Керівник повинен визначити обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівника) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, тощо, а також за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

В територіальній громаді повинен бути розроблений протипожежний режим, який включає:

1. можливість (місце) паління, застосування відкритого вогню, побутових нагрівальних приладів;
2. порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт (у тому числі зварювальних);
3. правила проїзду та стоянки транспортних, засобів;
4. порядок відключення від мережі електрообладнання в разі пожежі;

5. порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;
6. порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;
7. порядок організації експлуатації і обслуговування наявних технічних засобів протипожежного захисту (протипожежного водопроводу, насосних станцій, установок пожежної сигналізації, автоматичного пожежегасіння, димовидалення, вогнегасників тощо);
8. порядок проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання;
9. дії працівників у разі виявлення пожежі;
10. порядок збору членів добровільної пожежної дружини та відповідальних посадових осіб у разі виникнення пожежі, виклику вночі, у вихідні й святкові дні.

В територіальній громаді має бути опрацьована загальнооб'єктова інструкція про заходи пожежної безпеки та інструкції для всіх вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень (якщо такі є).

Інструкції повинні затверджуватися керівником підприємства або особою, яка виконує його обов'язки.

Усі працівники при прийнятті на роботу і за місцем роботи повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі).

Протипожежні інструктажі поділяються на вступний, первинний, повторний на робочому місці, позаплановий та цільовий.

Проведення протипожежних інструктажів супроводжується практичним показом застосування існуючих на об'єкті засобів пожежогасіння.

Для доведення вимог пожежної безпеки до жителів територіальної громади може здійснюватися подвірний обхід. Також вимоги пожежної безпеки доводяться до населення під час проведення зборів жителів. Для здійснення даних заходів можуть залучатися працівники органів та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

В територіальній громаді також розробляються такі документи, як «План заходів на осінньо-зимовий пожежонебезпечний період» та «План заходів на весняно-літній пожежонебезпечний період», в яких визначаються сезонні небезпеки на які слід звернути більше уваги, наприклад взимку більше уваги треба приділяти пічному опаленню, весною проблемі спалювання сухої рослинності, тощо.

Слід нагадати про те, що в нашій державі для управління безпекою у надзвичайних ситуаціях створена єдина державна система цивільного захисту керівництво якою здійснює Кабінет міністрів України, складовою якої Ви на Вашому рівні також

являєтесь, а тому повинні знати, що в нашій державі визначено такі режими функціонування системи:

- режим повсякденної діяльності;
- режим підвищеної готовності;
- режим надзвичайної ситуації;
- режим надзвичайного стану.

Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем встановлюється один з таких режимів функціонування:

режим повсякденного функціонування - за умов нормальної виробничо-промислової, радіаційної, хімічної, сейсмічної, гідрогеологічної, техногенної та пожежної обстановки та відсутності епідемій, епізоотій, епіфітотій;

режим підвищеної готовності (встановлюється тимчасово) – у разі загрози виникнення НС;

режим НС (встановлюється тимчасово) – у разі виникнення НС;

режим надзвичайного стану (встановлюється тимчасово) – у разі введення правового режиму надзвичайного стану відповідного Закону України “Про правовий режим надзвичайного стану”.

Режим функціонування ЄДС ЦЗ встановлюється за рішенням Кабінету Міністрів України, Ради міністрів АР Крим, місцевих державних адміністрацій, ОМС.

Згідно з рішенням державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 27.01.2015 року Протокол №1 на території Луганської та Донецької областей

введено режим надзвичайної ситуації, а на решті території України режим підвищеної готовності. Після цього 29 січня 2015 року відбулось засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС, на якому першим протоколом вирішено ввести режим підвищеної готовності на всій території Чернігівської області.

Згідно Кодексу Ви являетесь не тільки головами територіальних громад, а ще й керівниками цивільного захисту в територіальній громаді, отже повинні проходити навчання в навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності як керівники, а також повинні пройти навчання з питань пожежної безпеки, як посадові особи, до обов'язків яких належить забезпечення виконання заходів пожежної безпеки в територіальній громаді.

Також продумайте, які підприємства, установи та організації функціонують на території громади, та передбачте в бюджеті кошти на навчання підконтрольним Вам об'єктам.

Не слід забувати, що згідно Постанови Кабінету міністрів України від 26 червня 2013 року №443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» в територіальній громаді повинні проходити спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту, спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту, а також один раз на 6 місяців протипожежні тренування. Для допомоги в організації і проведенні таких тренувань в якості посередників

можна залучати працівників органів та підрозділів державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Там де ці тренування здійснюються реально, а не тільки на папері набагато більше шансів ліквідувати надзвичайну ситуацію на початковій стадії, якщо вона виникне.

Відповідальність

за порушення правил пожежної та техногенної безпеки.

Відповідно до **статті 140 Кодексу цивільного захисту України**, особи, винні у порушенні законодавства у сфері цивільного захисту, несуть відповідальність відповідно до закону.

Дисциплінарна відповідальність полягає у накладанні дисциплінарних стягнень, передбачених чинним законодавством.

Адміністративна відповідальність накладається на посадових осіб, винних в порушеннях законодавства про пожежну безпеку у вигляді грошового штрафу.

Відповідно до **Кодексу України «Про адміністративні правопорушення»**

Стаття 77. За порушення правил пожежної безпеки в лісах на громадян накладають штраф від 1 до 4 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі НМДГ), а на посадових осіб від 3 до 10 НМДГ.

Стаття 120. За порушення правил пожежної безпеки на залізничному, морському, річковому та повітряному транспорті накладають штраф на громадян від 3 до 7 НМДГ, а на посадових осіб від 5 до 10 НМДГ.

Стаття 175. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, а також використання пожежної техніки та засобів пожежогасіння не за призначенням - тягне за собою накладення штрафу на громадян від 0,5 до 7 (НМДГ) і на посадових осіб - від двох до десяти (НМДГ).

Стаття 175 - 1. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, - тягне за собою попередження або накладення штрафу від 3 до 10 НМДГ.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, - тягне за собою накладення штрафу від 10 до 20 НМДГ.

Стаття 188-8. Невиконання приписів та постанов посадових осіб органів державного пожежного нагляду або створення перешкод для їх діяльності - тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян від 0,5 до 7 НМДГ і на посадових осіб - від 2 до 10 НМДГ.

Кримінальна відповідальність настає, якщо порушення вимог законодавства та інших нормативних актів створило небезпеку для життя або здоров'я громадян. Згідно «Кримінального Кодексу України»

Стаття 194. Умисне знищення або пошкодження майна (Витяг)

Умисне знищення або пошкодження чужого майна, вчинене шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнебезпечним способом, або заподіяло майнову шкоду в особливо великих розмірах, або спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до десяти років.

Стаття 270. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки

1. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, якщо воно спричинило виникнення пожежі, якою заподіяно шкоду здоров'ю людей або майнову шкоду у великому розмірі, - карається штрафом від п'ятдесяти до ста двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей, майнову шкоду в особливо великому розмірі або інші тяжкі наслідки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Примітка. Майнова шкода вважається заподіяною у великих розмірах, якщо прямі збитки становлять суму, яка в 300 і більше разів перевищує НМДГ, а в особливо великих розмірах – якщо прямі збитки становлять суму, яка в 1000 і більше разів перевищує НМДГ.

Висновок

Потрібно знати правила техногенної та пожежної безпеки самому та слідкувати за їх дотриманням на території громади.

І пам'ятайте - головний засіб захисту від надзвичайних ситуацій – самому не бути їх причиною.